

DISCOVERING
EUROPEAN
NEIGHBOURS IN
THE 3RD
AGE

Упознајмо европске суседе у трећем добу!

Силвија Монро Стојаковић

Свака генерација треба да открије своје радости!

Силвија Монро Стојаковић је рођена 1947. године у Буенос Аиресу, Аргентина. Њени родитељи су ту дошли из Каталоније побегавши од грађанског рата у Шпанији. Њен отац, Франциско Монро, био је ентолог а његова збирка инсеката данас се чува у Смитсонијан музеју у Вашингтону. Иако је њен отац преминуо непосредно пре њеног трећег рођендана, Силвију слике подсећају како је са оцем ишла у лов на слепе мишеве у Аргентини. Да је остала у Аргентини, како каже, студирала би природне науке као и њен отац. Силвијина мајка, Марија Мунтањола Цветковић, била је биолог. Силвија је детињство провела са мајком у аргентинској провинцији Тукуман. Мајка је у студентском дому упознала свог другог мужа Слободана који је Силвију одгајио као рођену кћерку. Венчали су се у Аргентини али је Силвију мајка 1961. године послала саму у Београд да живи са очухом Слободаном и његовом породицом. Мајка им се придружила у Београду три године касније. Силвија се јасно сећа пута јер је имала папир на коме је писало да говори само шпански језик. У Београд је стигла три дана пре него што је београдски аеродром званично отворен за Први самит несврстаних. Силвија каже: „Отворила сам аеродром!“ Када се сместила у Београду кренула је у основну школу „Ђуро Салај“ која је име носила по комунисти а делила је зграду са школом названом по свецу. Силвија каже да је у то време тако нешто било могуће а да се сада школа зове само према свецу. Њена мајка је у Београд дошла 1964. године да би истраживала сунцокрете а убрзо је почела да ради у Институту за биологију „Синиша Станковић“. У време када је живела са Слободаном, кога зове оцем, Силвија је веровала да су сва деца делила њену судбину. У Београду је први пут видела представе. Њен отац је умро у октобру 2019. у 96. години живота а мајка 2011. године. Силвија има брата

Александра који са породицом живи у Барселони и ради као лекар специјалиста пулмолог. За брата Сашу каже да јој је најбољи друг.

Силвија је свог супруга Градимира упознала док је још била у средњој школи а он на факултету. На медени месец су ишли у Аргентину. Тамо је, на свом меденом месецу, обновила контакт са својим најбољим другом из детињства Маријаном чија је породица такође побегла у Аргентину током Шпанског грађанског рата. Када су били мали Силвија је мислила да ће се када напуни 18 година удати за Маријана али јој је то што ју је мајка послала у Београд променило судбину. Са Маријаном се видеала једном на пићу. Он је био веома заинтересован за југословенски систем самоуправљања. Договорили су се да води Силвију и њеног супруга у тада чувену дискотеку „Кеопс“ али се Маријано никада није појавио на договореном месту. Силвијин супруг се шалио да га је заморила идеологијом. Међутим, касније су сазнали да га је режим киднаповао и убио. Силвија каже да је то и њој могло да се догоди да је мајка није послала у Београд. Са супругом Градимиром Силвија има сина Вука и кћерку Сандру. Обоје данас живе у Аргентини.

По завршетку средње школе Силвија је уписала Катедру за француски језик и књижевност на Филолошком факултету Универзитета у Београду. Касније је на овом факултету отворена Катедра за шпански језик и књижевност на којој је дипломирала а потом и магистрирала добивши звање Магистра за шпански језик и књижевност.

Током читавог свог живота Силвија је радила као слободни преводилац. Каже: „Никада нисам волела да носим најлон чарапе. Носила сам их само када сам ишла деци на родитељске састанке у школама.“ Као слободни преводилац неко време је била ангажована у југословенској мисији при Покрету несврстаних. Каже да превођење за тако велике светске догађаје уопште није било лако. Посао се завршавао касно у ноћ и сећа се када су били у Пјонгјангу у три ујутру су наручивали мафине. Радећи за југословенску мисију при Покрету несврстаних Силвија је посетила Северну Кореју, Индонезију, Тунис. Анголу и друге земље. Ипак, Силвија каже да не воли много да се сећа млађих дана. Каже да иако је одрастала у тој ери, није била „дете цвећа“ и не воли Боб Дилана.

Поредећи положај старих у њеној младости и данас, Силвија каже да је у њеној младости постојао неки ред. Данас родитељи само сликају децу али не праве стварне успомене. Пита се да ли ће се и данашња деца када порасту сећати нечега или ће се сећати свачега. То је, по њеном мишљењу, кључна разлика у родитељству некада и данас. „Ми смо били 'спорији' родитељи. Глобализам је много тога променио. Ја, лично, и даље преферирам кеш уместо картице, одштапану фотографију више него .јпг, итд.“

Силвија је бринула о свом оцу Слободану до његове смрти прошле године. О њему је увек мислила као о правом оцу јер јој је биолошки отац преминуо када је била веома мала и не сећа га се а Слободан је увек био ту, бринуо о њој и одгајио је. Њен супруг Градимир је такође преминуо. Силвија је увек желела да има двоје деце: „Ако са једним погрешим, друго ће бити ту као подршка.“ Каже да јој се увек свиђао обичај Аборицина – када више немају снаге да се брину о себи, једноставно престану да дишу. Каже да је можда и за њу време да ослободи место за неког новог.

Међутим, Силвија се не осећа старом јер још увек може да чита, путује, итд. Каже да је све што је желела да уради радила одмах. Ипак, не свиђа јој се идеја да себе рециклира.

Не осећа се усамљеном. Има две мачке – Беланце и Жуманце. Њени пријатељи их зову Кајгана. Скоро свакодневно је, путем Viber-а, у контакту са кћерком Сандром која живи у Патагонији. Такође, често четује са сином Вуком који живи у Буенос Аиресу.

Пензија коју је остварила као слободни преводилац јој омогућава скроман живот. И даље ради као преводилац и тумач за шпански језик. Саркастично примећујући износ хонорара за преводиоце, Силвија каже да се понекад осећа не као неко ко би требао да има загарантовану минималну цену рада већ као раме за плакање издавачима. Каже да је читав живот радила и да не намерава да сада престане. На српски језик је превела “Норсотс” Хулија Кортаса (Школице \ Rayuela), Маркесовог “Пуковнику нема ко да пише”, “Пантелејмон и посетитељке” Марија Варгаса Љосе, итд. Каже: “Још увек преводим новеле и романи и вероватно ћу то радити док не умрем!” Такође, Силвија је припремила за штампу на шпанском преписке значајних српских уметника Оље Ивањицки и Шејке. Поред преводилачког рада, Силвија је представљена у „Српској књижи жена од стила“ коју је објавила издавачка кућа Цептер Књига.

Пошто живи надомак централне београдске Каленић пијаце, одлазак на појацу јој је хоби јер тамо сазна све новости и трачеве не само из комшилукве већ и из живота пијачних продаваца. Силвији је одлазак на пијацу главни начин информисања о свему. У кући има телевизор али га не гледа већ на њему расте Кисело дрво. Чита дневне новине „Политика“ и сматра да су оне и данас најреспектабилније дневне новине. Понекад јој је забавно да уочава граматичке грешке у чланцима.

Силвија каже да је њена мотивација између филозофије Зен будизма и њеног хороскопског знака рака. „Волим да направим неку врсту слушљиве тишине.“

Стари људи су гњавежи. Они су ти који могу пренети знања млађима, али су гњавежи. Понекад су дивни, љупки, али ипак гњавежи. Може се видети да је неко одрастао у породици пуној љубави и, по Силвији, улога старих јесте да направе окружење у коме царује љубав коју млади безусловно осећају. Стари треба да младе отворе према свету.

Пошто се Силвија не осећа старом, каже да није ни осетила дискриминацију због својих година. Ако јој, пак, неко упуту ружан коментар због година, опсује га на шпанском. Силвија ужива у вожњи бициклом и када чује коментаре типа „Баба вози рели“ на то одговара: „Пази, газим!“

Силвија каже да су млади људи често незаинтересовани за оно што им говори. Зато и нема поруку за младе. Ионако каже да је свака порука стара новост. Сматра да свака генерација треба да открије своје радости.

Силвију сам случајно упознала. Разговор са њом ми је био веома подстицајан јер је особа која зрачи позитивном енергијом. Силвија има свој профил на Facebook али о томе нисмо разговарале осим што ми је дала дозволу да са њеног профила преузем

фотографије. Покушала сам да пронађем податке о колекцији инсеката њеног оца али због ограничења на сајту Смитсонијан музеја нисам успела. Ипак, ево неких online извора:

Листа објављених превода Силвије Монро Стојаковић доступна је путем линка:
<https://plus.sr.cobiss.net/opac7/bib/search?q=silvija+monros-stojakovi%C4%87&db=cobib&mat=allmaterials>

Биографија Силвијине мајке, Марије Мунтањола Цветковић доступна је путем линка:
http://botanicaserbica.bio.bg.ac.rs/arhiva/pdf/2012_36_1_558_full.pdf

У Београду, мај 2020

Александра Ђорђевић